



## OSLO TINGRETT

**DOM**

---

**Avsagt:** Den 24. februar 2011 i Oslo tingrett  
**Saksnr.:** 10-142410TVI-OTIR/07  
**Dommer:** Dommerfullmektig Marte Strand Eriksen  
**Saken gjelder:** Krav om fastsettelsesdom for erstatningsansvar etter yrkesskedeforsikringsloven

---

Erik Albin Schjenken Advokat Per Erik Bergsjø

**mot**

Gjensidige Forsikring ASA Advokat Bård Iversen

---

## DOM

Saken gjelder krav mot Gjensidige forsikring ASA om fastsettelsesdom for at de er erstatningsansvarlige for psykiske plager, diagnostisert som post traumatisk stresslidelse, hos Erik Albin Schjenken. Det sentrale spørsmål i saken er hvorvidt plagene er "forårsaket ved arbeidsulykke", jf. yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd litra a jf. § 10.

**Sakens bakgrunn**

Det har ikke vært uenighet mellom partene om det faktiske hendelsesforløp. På bakgrunn av saksøkers partsforklaring, samt de fremlagte dokumenter i saken, herunder slik saken er fremstilt av Likestillings- og diskrimineringsnemda i deres vedtak av 26. februar 2009 og av Oslo tingrett i dom i straffesak mot saksøker av 4. desember 2008, legger retten til grunn følgende hendelsesforløp:

På ettermiddagen mandag den 6. august 2007 var Ali Farah i Sofienbergparken sammen med sin samboer og deres felles barn, og andre familiemedlemmer og venner. I nærheten av der de oppholdt seg, var det noen som spilte ball. Farah ga uttrykk overfor disse at de skulle holde ballen unna dem, fordi de hadde små barn med seg. Som følge av denne konfrontasjonen, fikk Farah, uten forvarsel, tildelt et knyttneveslag i ansiktet. Han falt bakover og slo hodet i asfalten. Han ble liggende på bakken og vri seg, og avga uforståelige skrikelyder som av de tilstedeværende ble tolket som smerterop. Verken samboeren eller vennene fikk kontakt med han, og både ambulanse og politi ble tilkalt.

Saksøkeren, Erik Albin Schjenken, har fagbrev som ambulansarbeider. Denne dagen hadde han og hans kollega Espen Nordby Sevlie Smith, vakt ved ambulansetjenesten ved Ullevål universitetssykehus. Rundt 17-tiden den ettermiddagen kom det inn melding fra vaktentralen (AMK) om at det var en person som var slått ned i Sofienberg-parken. Meldingen lød "*Mann slått i hodet, ligger nede, blør, ikke kontaktbar, puster*". Hendelsen var registrert som "*Vold – mistanke om grov vold eller alvorlig personskade*".

Saksøker og hans kollega ankom stedet noen minutter etter politiet. Da lå Farah på bakken, og det hadde samlet seg en folkemengde på anslagsvis 40 personer rundt han. En sykepleier som var i parken hadde lagt han i stabilt sideleie, og sammen med en venninne av Farah forsøkte de å holde han nede. Farah hadde strittet i mot og prøvde å komme opp. Saksøker ba de tilstedeværende om å trekke seg tilbake. I den forbindelse sa han også noe slikt som "*bare la han ligge og sprelle*". Saksøkers mening var å gi uttrykk for at det ikke var nødvendig å holde Farah i ro, men de tilstedeværende oppfattet dette utsagnet på en negativ måte. Etter en vurdering av Farahs tilstand, konkluderte ambulansesjåførene med at han ikke var alvorlig skadet, men at han skulle tas med til legevakten. Dette var blant annet basert på Glasgows Coma Scale, hvor Farah etter deres vurdering hadde score på 14 av 15 mulige.

På vei mot ambulansen, dro Farah ned buksen og begynte å urinere. Han sprutet først på Smiths bukseben, før han urinerte ferdig på ambulansen. Begge ambulansesjåførene oppfattet urineringen som en villet handling, og de følte seg begge krenket. Smith utbrøt også "ditt svin". På grunn av urineringen vurderte de Farah som en person det var utrygt å ta med i ambulansen. Saksøker sa derfor til politiet at "*toget er gått for denne herremannen*" – med dette mente han at de ikke ville ta med seg Farah i ambulansen. De ba politiet ta han med til legevakten, og før ambulansen dro fra stedet, hadde politiet ringt sin alarmsentral for å tilkalle en cellebil for å frakte Farah dit. Da det ble klart at ambulansesjåførene ikke ville ta med Farah, ble det en svært opphisset stemning blant de øvrige tilstedeværende. De forsøkte å overtale ambulansesjåførene til å ta med Farah, hvorpå saksøker svarte en av dem at "*han står oppreist, han dør ikke*".

Etter at ambulansen hadde dratt fra stedet, ble både saksøker og Smith oppringt av AMK, med spørsmål om hva som hadde skjedd. Dette fordi flere hadde ringt inn vedrørende hendelsen. Noen av innringerne hadde bedt om at det ble sendt en ny ambulanse, men det var også dem som kun ville gi uttrykk for at ambulansesjåførenes oppførsel var uholdbar og rasistisk motivert.

Fem minutter etter at ambulansen hadde forlatt stedet, ble Ali Farah fraktet til Oslo legevakt i drosje. Heller ikke på legevakten ble hans tilstand umiddelbart vurdert som alvorlig. Omtrent to timer etter, ble han sendt til Ullevål universitetssykehus med henvisning til røntgen "for å utelukke alvorlig hodeskade". Røntgenbilder av hodet viste at han hadde fått en hjerneblødning, som han ble operert for samme kveld.

Saksøker fikk beskjed om dette på vei hjem fra jobb samme dag. Om morgenen dagen etter, våknet han opp til Østlandssendingen, hvor saken ble omtalt. Han dro på en løpetur, og da han kom hjem var saken omtalt i alle medier. Saksøker møtte på jobb på ettermiddagen, men ba etter hvert om å få gå hjem, da han følte at hans psykiske tilstand gjorde han ute av stand til å utføre jobben på en forsvarlig måte.

I tiden som fulgte, ble saken gjenstand for en omfattende mediadekning, hvor de faktiske forhold til dels ble feilaktig gjengitt. Både saksøker og hans kollega ble gjentatte ganger utsatt for massive rasismebeskyldninger, både fra myndigheter, politikere og journalister. Denne mediadekningen vedvarte i flere måneder.

Få dager etter hendelsen i Sofienbergparken, tok arbeidsgiver begge ambulansesjåførene ut av operativ tjeneste. Saken ble etter hvert også gjenstand for behandling hos flere offentlige instanser. Etter at saken først var til behandling i Helsetilsynet, var den også gjenstand for etterforskning hos politiet. Det var meningen at saksøker skulle reise til det tidligere Jugoslavia for å delta i FN-tjeneste, men han ble suspendert fra sin kontrakt i forsvaret på grunn av den pågående etterforskningen. Saken var også til behandling hos Likestillings- og diskrimineringsnemnda, som følge av at Likestillings- og

diskrimineringsombudet av eget tiltak hadde tatt opp spørsmålet om ambulansesjåførenes behandling av Farah var i strid med diskrimineringsloven § 4. I motsetning til ombudet, kom nemnda i sitt vedtak av 26. februar 2009 til at det ikke hadde skjedd noen diskriminering på grunnlag av etnisitet.

Etter politietterforskningen, utferdiget Politiets spesialenhet for politisaker, forelegg mot begge ambulansesjåførene, for overtredelse av straffeloven § 325 første ledd nr. 3 – utilbørlig opptreden under utførelse av offentlig tjeneste. Mens hans kollega valgte å vedta forelegget, nektet saksøker dette. Det ble derfor tatt ut tiltale for Oslo tingrett, som avsa frifinnende dom i saken den 4. desember 2008.

Saksøker har nå utviklet alvorlige psykiske plager, diagnostisert som Posttraumatisk stresslidelse (PTSD) i form av et mediaoffersyndrom (MOS). Han mottar behandling for dette hos professor og overlege i psykiatri Øivind Ekeberg ved Ullevål universitetssykehus, hvor han har gått siden 6. februar 2008. Saksøker er nå under utdanning for å bli lærer.

NAV Nordre Aker fattet vedtak om godkjenning av saksøkers PTSD som yrkesskade i vedtak av 13. februar 2009, etter uttalelse fra spesialist i psykiatri Shahram Shaygani og rådgivende overlege Svetlana Mitic.

Arbeidsgivers forsikringselskap Gjensidige Forsikring ASA mente på sin side at plagene ikke var dekket av yrkesskadeforsikringen, i brev av 3. juni 2009.

Den 8. september 2010 tok Erik Albin Schjenken ved prosessfullmektig ut stevning for Oslo tingrett mot Gjensidige Forsikring ASA. Hovedforhandling ble holdt i Oslo tinghus den 7. og 8. februar 2011. Erik Albin Schjenken avga partsforklaring. Det ble hørt ett sakkyndig vitne og foretatt dokumentasjon som rettsboken viser.

#### **Saksøkerens påstandsgrunnlag**

Spørsmål om det foreligger ansvarsgrunnlag må holdes atskilt fra spørsmålet om det foreligger årsakssammenheng i denne saken. Ansvarsgrunnlaget knytter seg til de bedriftsmessige vilkår som fremgår av yrkesskadeforsikringsloven § 10 og til vilkårene knyttet til sykdommens art som fremgår av lovens § 11. Først etter at det er tatt stilling til hvorvidt det foreligger en arbeidsulykke som har medført en skade i henhold til disse bestemmelsene, kan skadet tas stilling til om det er en slik årsakssammenheng mellom den eventuelle ulykken og plagene saksøker har i dag, at disse må godkjennes som yrkesskade.

Tolkningen av bestemmelsene i yrkesskadeforsikringsloven må skje i lys av formålet bak yrkesskadeordningen. Arbeidstaker skal ikke selv bære risikoen for skader som er inntruffet på grunn av at han har gjort en jobb i arbeidsgivers interesse. Har skaden

inntruffet i forbindelse med utførelsen av arbeidet, så skal dette trekke i retning av at det er en yrkesskade og skal dekkes.

Det er flere eksempler på at Høyesterett har lagt vekt på slike formålsbetraktninger ved tolkningen av vilkårene i §§ 10 og 11. I den forbindelse er det et vesentlig poeng at saksøkers skade må sies å skyldes hans utførelse av arbeidet som ambulansesjåfør. Både beskyldningene i Sofienbergparken og det etterfølgende mediapresset hadde sterk tilknytning til hans utførelse av sitt arbeid denne dagen. Hans skade er derved utslag av en yrkesrisiko, noe som taler for at den bør omfattes av yrkesskadeforsikringen.

Saksøker mener de bedriftsmessige vilkår i yrkesskadeforsikringsloven § 10 er til stede. Allerede i Sofienbergparken blir han utsatt for høye tilrop og rasismebeskyldninger, det var en opphetet stemning og han følte seg så truet at han så seg nødt til å dra fra stedet. Han hadde vakt den dagen og ambulansen må her anses som hans arbeidssted. Dette skjedde utvilsomt i hans arbeidstid, og på arbeidsstedet. Allerede morgenen dagen etter våkner han opp til massive beskyldninger om rasisme gjennom media, som vedvarer utover hele dagen. Dette mediapresset medfører en så stor psykisk belastning allerede første dagen, at han ser seg nødt til å dra hjem fra jobb, da han ikke er i stand til å utføre jobben på forsvarlig måte. Beskyldningene knytter seg direkte til hans arbeid og hans utførelse av arbeidsoppgaver. Det har ingen betydning at det fortsetter i timene og dagene etterpå, for det har fortsatt tilstrekkelig tilknytning til hans arbeid, da det er hans utførelse av jobben som ambulansesjåfør som blir kritisert, og alt har sammenheng med hendelsen i parken.

Saksøker anfører videre prinsipielt at skaden er forårsaket av en arbeidsulykke, som faller inn under yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a. Saksøker mener at både det markerte arbeidsulykkebegrep, og det avdempede arbeidsulykkebegrep, er oppfylt i denne saken.

Det som skjedde i Sofienbergparken, oppfylder kravene til det markerte arbeidsulykkebegrep i folketrygdloven § 13-3 annet ledd første punktum. Selve oppdraget var ikke dramatisk, men det skjer noe uventet, det ble en opphisset stemning, han ble beskyldt for å være rasist og han følte seg truet. Dette bekreftes av Diskriminerings- og likestillingsnemndas vedtak, og det faktum som der er lagt til grunn. Det vises også til saksøkers egen forklaring om at dette var første gangen han hadde avbrutt et oppdrag på grunn av en slik stemning, noe som viser at det var en situasjon utenom det vanlige. Det er denne hendelsen som satte i gang alt som senere skjedde, og som etter hvert fører til den skade han nå er påført, nemlig lidelsen PTSD.

Kravene til det avdempede arbeidsulykkebegrepet som fremgår av folketrygdloven § 13-3 annet ledd annet punktum er under enhver omstendighet til stede. Det er flere rettsavgjørelser som tar stilling til innholdet i det avdempede arbeidsulykkebegrepet. En kan ikke se hendelsen som skjer i parken, helt isolert fra de konsekvenser som det faktisk

får. Det at belastningen faktisk fører til skade, kan etter rettspraksis i seg selv være et moment for at det har skjedd en usedvanlig påkjenning. Det avdempede begrepet krever ikke at det er noen ytre påvirkning – dette er bortfortolket av Høyesterett.

Ved vurderingen av det avdempede arbeidsulykkebegrep, kan man også ta hensyn til det som har skjedd det nærmeste døgnet etter det som skjedde i parken. Den mediadekningen som skjedde, er av psykiater Ekeberg, betegnet som et psykologisk overfall. Ekeberg har bekreftet at hendelsen i parken og mediadekningen umiddelbart etterpå, skapte en sjokkreaksjon. Dette var så belastende at han dagen etter oppdraget i parken, ikke fungerte i jobb.

Hvert enkelt Dagbladet-oppslag, er videre nok til å påføre skade, og kan anses som flere etterfølgende arbeidsulykker. Det kan ikke brukes mot saksøker at det har skjedd flere enn en eller to slike hendelser. Hadde den etterfølgende belastningen fra media kun vart en uke, hadde han nok ikke fått så store skader som han nå har fått. Dette er imidlertid et spørsmål om årsakssammenheng, som må holdes atskilt fra spørsmålet om det har skjedd en arbeidsulykke.

Saksøker anfører subsidiært, dersom vilkårene i § 11 første ledd bokstav a ikke er tilstede, at skaden må falle inn under § 11 første ledd bokstav c. Denne bestemmelsen omfatter ikke bare typiske yrkessykdommer, men omfatter generelt skade og sykdom som skyldes påvirkning i yrke. Den kan gjerne omfatte skader som ligger nært opptil dem som ville kunne dekkes av bokstav a. Det ligger ikke noen avgrensning eller begrensning i begrepet arbeidsprosesser. Saksøker hadde mulighet til å forsvare seg eller kontrollere situasjonen, og dette er i følge rettspraksis et poeng ved vurderingen.

Det er enighet om at belastningslidelser ikke omfattes av yrkesskadedekningen. Belastningslidelser må anses som mange små belastninger som over tid skaper en kumulerende effekt. Dette er ikke tilfellet her. Saksøkers plager er ikke resultat av mange små enkeltepisoder over tid, men resultat av en enkelt hendelse i jobben, som resulterer i en massiv mobbesituasjon. Hver enkelt avisartikkel er så massivt ødeleggende for saksøkers selvbilde at de i seg selv kan anses som flere etterfølgende arbeidsulykker. Avisartiklene er så nært og sterkt tilknyttet arbeidet at også disse omfattes også av § 10. I den forbindelse vises det til at han faktisk har fått diagnosen PTSD. Et av vilkårene for denne diagnosen – det såkalt A-kriteriet – er eksponering for en dramatisk og traumatisk hendelse. At saksøker har fått denne diagnosen, viser at han har vært utsatt for en eller flere slike. Saksøkers lidelse kan derfor ikke anses å omfattes av unntaket for belastningslidelser.

Det foreligger rettslig årsakssammenheng mellom den arbeidsulykke som har skjedd, og saksøkers PTSD. Oppsummeringsvis har hendelsen i parken, sett i sammenheng med belastningen som følge av mediadekningen i løpet av det neste døgnet, satt i gang en

årsaksrekke, som samlet har forårsaket saksøkers PTSD. Ved vurderingen av årsakssammenheng, er det betingelseslæren som må legges til grunn. Dette innebærer fullt ansvar for hver enkelt medvirkende årsaksfaktor, selv om det er et samvirke mellom hver årsak. Tenkes hendelsen i Sofienbergparken bort, så hadde han vært frisk. Et samvirke av faktorer, er ikke saksøkers, men forsikringsselskapets risiko. Adekvanskrevet er også oppfylt. At en slik påvirkning som saksøker har vært utsatt for kan føre til PTSD, er ikke upåregnelig. Dette har prof. Ekeberg bekreftet. Skaden har også en tilstrekkelig nærhet med skadehendelsen. Det er ingen årsaksfaktorer som ikke har sammenheng med hendelsen i Sofienbergparken, som har virket inn i særlig grad ved utviklingen av de plagene han har i dag.

Det må også anses som et selvstendig argument at NAV har godkjent saksøkers PTSD som yrkesskade. Både prof. Ekeberg, NAVs oppnevnte psykiater Shargani og NAVs rådgivende lege Mitic, har innstilt på at skaden bør godkjennes som yrkesskade.

#### **Saksøkerens påstand:**

1. Gjensidige Forsikring ASA er ansvarlig for de psykiske skader Erik Albin Schjenken er påført etter hendelsen i Sofienbergparken den 6. august 2007, og for de økonomiske konsekvensene av disse.
2. Gjensidige Forsikring ASA plikter å erstatte Erik Albin Schjenkens saksomkostninger.

#### **Saksøktens påstand grunnlag**

For at kravet om erstatningsansvar skal føre frem, må to rettslige kriterier foreligge. De psykiske skader må være påført under utførelse av arbeid, og som resultat av en arbeidsulykke.

Det er viktig å ha klart for seg hva som er skadehendelsen her, og ikke blande begrepene. Skadehendelsen må anses som omstendighetene som leder frem til plagene han har i dag. Det må derfor først tas stilling til hva slags plager Schengen er påført, og så hva som har påført han disse plagene. En må da forholde seg til den diagnose saksøker har fått.

Saksøker har fått diagnosen PTSD i form av et mediaoffersyndrom (MOS). Skadehendelsen er beskrevet av prof. Ekeberg i legeerklæring av 10. mars 2008. Han viser her til at saksøker har utviklet PTSD "som følge av fokuseringen i media og et komplisert forhold til arbeidsgiver". Dette gjentas og utdypes i legeerklæringen av 24. september 2008 og 1. oktober 2008. MOS er ikke det vi normalt forbinder med en posttraumatisk stresslidelse, men det er den langvarige eksponeringen i media som er årsaken til tilstanden.

Det er altså ikke hendelsen i Sofienbergparken, selve arbeidsoppdraget, eller omstendigheter rundt dette, som er skadehendelsen. Det er ingenting som tilsier at det har

oppstått noen situasjon i Sofienbergparken, som er egnet til å påføre noen psykisk skade, og prof. Ekeberg har bekreftet at hendelsen i Sofienbergparken i seg selv ikke har medført en skade. Prof. Ekeberg har også bekreftet at et engangssoppslag i avisen heller ikke ville påført noe skader. Det er den langvarende eksponeringen som er det skadevoldende element. Skadepotensialet har strukket seg over måneder.

Yrkesskadeforsikringsloven § 10 og § 11 regulerer hvilke skader og sykdommer som omfattes av yrkesskadeforsikringsordningen. De bedriftsmessige vilkår i § 10 innebærer at en skade eller sykdom ikke omfattes dersom de ikke er påført i følge de krav til tid og sted som følger av bestemmelsen. § 11 regulerer så hva slags skader og sykdommer som omfattes. Det avgjørende for innplasseringen i § 11 første ledd, er hva som er den utløsende årsak for lidelsen, og ikke hva som er lidelsens art. Bokstav c omfatter typiske sykdommer som etter sin art burde vært omfattet av bokstav b, eventuelt etter bokstav a.

Saksøkte mener at de omstendigheter som konkret har ledet til sykdommen, faller utenfor lovens område. De bedriftsmessige vilkår i lovens § 10 er ikke tilstede. Vilkåret om at skaden skal ha blitt påført "i arbeid" og "på arbeidsstedet" angir relativt snevre rammer for hvilke plager som er omfattet av yrkesskadedekningen. Høyesteretts praksis rundt disse vilkårene er også restriktiv. Med utgangspunkt i vår sak, må det konstateres at den skadelige påvirkning er noe som oppstår i etterkant av de rammer som bedriftsvilkårene skisserer.

Saksøkte mener også at de omstendigheter som har medført skade, faller utenfor både det markerte og det avdempede arbeidsulykkesbegrepet, og at vilkårene i § 11 første ledd bokstav a ikke er tilstede.

Det er ikke noe markert ulykkehendelse som har ført til de plager som ligger til grunn for kravet. Mediaeksponeringen i seg selv kvalifiserer ikke til dette.

Vi har heller ikke med å gjøre med en påvirkning som faller inn under det avdempede ulykkesbegrep. Det er her krav om at det skal ha skjedd hendelse, den skal være konkret og den skal være tidsbegrenset. Den skal også ha medført en belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid. De typiske eksempler er tunge løft og forkjærte stillinger. Vilkåret er behandlet av Høyesterett i flere dommer, og alle er veldig tydelige på kravet til at det skal foreligge et ulykkesmoment. At noe skal være tidsavgrenset, innebærer at det skal være et komprimert tidsintervall. Man har i praksis sagt at påvirkning utover et døgn, normalt vil falle utenfor. Det som i foreliggende sak har ført til saksøkers psykiske plager, er den omfattende mediaeksponeringen, som pågikk i en måneds tid. I tillegg var det en vedvarende belastning i form av en "førfølging" fra offentlige myndigheter, blant annet Likestillings- og diskrimineringsombudet med påfølgende behandling i Likestillings- og diskrimineringsnemda, og påtalemyndigheten i



form av et forelegg og påfølgende straffesak. Som prof. Ekeberg har beskrevet det, gikk det "vinter og vår før trykket mot Schjenken avtok".

Saksøkte mener videre at vilkåret i yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav c, heller ikke er til stede. Denne bestemmelsen er å anse som en sikkerhetsventil, og formålet var å fange opp sykdommer som ikke var omfattet av forskrift om yrkessykdommer, som derfor ikke står på listen, men som er å anse som typiske yrkessykdommer. Dette fremgår av forarbeidene. Det var ikke meningen med bestemmelsen § 11 første ledd bokstav c at de sykdommer og skader som det var meningen skulle falle utenfor a eller b, skulle falle inn under c.

#### Saksøktes påstand

1. Gjensidige Forsikring ASA frifinnes.
2. Gjensidige Forsikring ASA tilkjennes sakens omkostninger.

#### Retten vurdering

Det retten skal ta stilling til, er hvorvidt Gjensidige Forsikring ASA er erstatningsansvarlig for det tap Erik Albin Schjenken er påført som følge av at han har utviklet Posttraumatisk stresslidelse, PTSD, i form av et mediaoffersyndrom (MOS). Spørsmålet er hvorvidt disse plagene er dekket av yrkesskadeforsikringen i henhold til bestemmelsene yrkesskadeforsikringsloven §§ 10 og 11.

I følge psykiater og professor ved Ullevål universitetssykehus Øivind Ekeberg, har saksøker utviklet en PTSD i form av et mediaoffersyndrom (MOS). Prof. Ekeberg beskriver årsaksforholdet slik i legeerklæring av 10. mars 2008: "Som følge av fokuseringen i media og et komplisert forhold til arbeidsgiver har han fått en posttraumatisk stresslidelse". At den vedvarende kraftige mediafokuseringen, karakterisert som et "psykologisk overfall", samt manglende støtte og forsvar fra arbeidsgiver, har vært "årsaken" til saksøkers PTSD, gjentas i senere legeerklæringer, av henholdsvis 24. september og 1. oktober 2008, og 5. mars 2009.

I sin forklaring for retten utdypet prof. Ekeberg dette. Han forklarte at det er summen av det som har skjedd som har forårsaket problemene saksøker har i dag. Det hele startet med at temperaturen i Sofienbergparken ble høy, og saksøker og hans kollega reiste derfra etter å ha utsatt for anklager om rasisme. Dagen etter kom et "skred av beskyldninger i media", og saksøker opplevde å ha ingen mulighet til å forsvare seg selv. At saksøker var uforberedt på at det skulle bli en mediasak, innebar at han ikke hadde hatt tid til å bygge opp et forsvar, noe som gjorde han ekstra sårbar. Hadde mediadekningen lagt seg etter en uke, ville det likevel vært gode muligheter for at han ikke ville fått PTSD, men det sluttet "aldri". Det å oppleve vedvarende angrep på sin egen integritet, kan gjøre at en til slutt begynner å lure på om det er noe galt med en selv – det har en slags hjernevaskingseffekt.

At mediadekningen aldri sluttet, gjorde også at saksøker ikke kom over i en bearbeidings- eller reparasjonsfase, før etter lang tid. På denne bakgrunn mente prof. Ekeberg at det er vanskelig å isolere hendelsen i parken og de enkelte beskyldningene i media, med hensyn til hvordan de enkelte elementer har virket inn på sykdomsutviklingen. At saksøker fikk en sjokkreaksjon første dagen med mediadekning, som gjorde at han måtte dra hjem fra jobb, sier likevel noe om kraften i den umiddelbare reaksjonen, ifølge prof. Ekeberg.

Prof. Ekeberg forklarte videre at det som kalles "A-kriteriet" for diagnosen for Posttraumatisk stressyndrom, er at personen skal ha vært eksponert for en traumatisk hendelse, det vil si opplevd påkjenninger utover det vanlige, eksempelvis trusler ovenfor eget liv, helse eller integritet. Det er vanlig å underklassifisere PTSD i forhold til hva slags traumatisk hendelse vedkommende har opplevd. I saksøkers tilfelle, er det angrepene på hans personlige integritet, som har vært det traumatiske. Dette har ledet til diagnosen "mediaoffersyndrom". Det er kjent at det har vært mange som har vært utsatt for det samme som saksøker har vært utsatt for, som har endt med å ta livet sitt. Det er derfor ikke noe uventet eller upåregnelig ved at saksøker har utviklet de plagene han har.

Saksøker har prinsipalt gjort gjeldende at hans PTSD er å anse som en yrkesskade i henhold til yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a. Er ikke vilkårene i § 11 første ledd bokstav a oppfylt, er det subsidiært gjort gjeldende at hans PTSD likevel dekkes av yrkesskadeforsikringen i henhold til § 11 første ledd bokstav c. For ordens skyld nevnes at det er på det rene at PTSD ikke kan godkjennes som yrkessykdom i henhold til folketrygdloven § 13-4 jf. forskrifter om yrkessykdommer av 11. mars 1997, og at det derfor ikke vil være aktuelt å godkjenne plagene som en yrkessykdom i henhold til bestemmelsen i § 11 første ledd bokstav b. Dette er heller ikke anført av saksøker.

I følge § 11 første ledd a, skal yrkesskadeforsikringen blant annet dekke "skade og sykdom forårsaket av arbeidsulykke (yrkesskade). Det følger så av yrkesskadeforsikringsloven § 10 at yrkesskadeforsikringen "med de unntak som følger av § 11, [skal] dekke skader og sykdommer som arbeidstakere påføres i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden". Vilkårene i § 10 er i juridisk litteratur og i rettspraksis omtalt som de "bedriftsmessige vilkår", og gjelder uavhengig av hvilket av alternativene i § 11 første ledd som får anvendelse. Kommer retten til at saksøkers PTSD er forårsaket av en eller flere slike ulykkeshendelser som kreves etter § 11 første ledd bokstav a, må det derfor i neste omgang tas stilling til om de bedriftsmessige vilkår i § 10 er til stede. Ved grensetilfeller vil da tilknytningen mellom utføringen av arbeidsoppgaver og ulykkeshendelsen kunne være avgjørende, jf. blant annet Forsikringsklagenemndas uttalelse FKN-2010-294.

Yrkesskadeforsikringsloven inneholder ingen definisjon av begrepet arbeidsulykke, men det følger av forarbeidene til yrkesskadeforsikringsloven at bestemmelsene i § 10 og 11 første ledd bokstav a skal forstås på samme måte som tilsvarende bestemmelser i

folketrygdloven, nå henholdsvis § 13-6 annet ledd og § 13-3 første ledd jf. annet ledd. Dette er også lagt til grunn i praksis.

I folketrygdloven § 13-3 annet ledd første punktum er en arbeidsulykke for det første definert som *"en plutselig eller uventet ytre hending som medlemmet har vært utsatt for i arbeidet"*. Dette kalles i teorien for "det markerte arbeidsulykkebegrepet". I annet punktum er så det som kalles for "det avdempede arbeidsulykkebegrepet" definert som *"en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid"*.

Som det vil fremgå nedenfor, omfatter det avdempede arbeidsulykkebegrepet vesentlig flere situasjoner enn det man i dagligtalen ville omtalt som en ulykke. Samtidig er det klart at en rekke yrkesrelaterte skader, ikke er omfattet av yrkesskadedekningen. Hva gjelder de såkalte "belastningslidelsene", følger dette direkte av folketrygdloven § 13-3 tredje ledd, som lyder:

*"Belastningslidelser som over tid har utviklet seg i muskel-/skjelett-systemet, regnes ikke som yrkesskade. Det samme gjelder lidelser som har utviklet seg som følge av psykiske påkjenninger eller belastninger over tid."*

At slike lidelser ikke skulle være omfattet av folketrygdens yrkesskadedekning, var et bevisst valg av lovgiver, som senere er fastholdt. Bakgrunnen for dette er at de sykdommene dette gjelder er alminnelig utbredt og kan skyldes påvirkninger og belastninger som gjør seg gjeldende så vel utenom som i arbeidsmiljøet, og de har ofte uklare og sammensatte årsaksforhold. At det samme skulle gjelde for yrkesskadedekning etter yrkesskedeforsikringsloven, fremgår av forarbeidene (Ot.prp. nr. 44 (1988-89)).

Har en skade utviklet seg i samvirke med, eventuelt blitt forverret av, ytterligere påkjenning over tid, oppstår spørsmålet om det er rettslig årsaksammenheng mellom lidelsen og den eller de konkrete episodene som må anses som en arbeidsulykke. Spørsmålet om det har skjedd en arbeidsulykke, må med andre ord vurderes separat fra spørsmålet om det foreligger årsakssammenheng mellom den eventuelle arbeidsulykken og saksøkers psykiske lidelse. Retten nevner dette særskilt fordi partene har vært uenige om tilnærmingen til spørsmålet, og det var derfor uklart hvorvidt eventuell rettslig årsakssammenheng var bestridt fra saksøktens side. At det må foreligge årsakssammenheng mellom arbeidsulykken og skaden, følger av ordlyden i § 11 første ledd bokstav a, hvor det fremgår at det er skade og sykdom som er "forårsaket av" en arbeidsulykke, som dekkes av yrkesskedeforsikringen.

Spørsmålet om årsakssammenheng må i hovedsak løses etter alminnelige erstatningsrettlige årsaksprinsipper, nærmere bestemt den modifiserte betingelseslære, jf. Høyesteretts dom i Rt. 2001 s. 320, og også *Skårberg/Reusch* s. 189 flg. Denne innebærer

at dersom ulykken har vært en nødvendig betingelse for skaden, og i tillegg fremstår som et så vesentlig element i årsaksbildet at det er rimelig å knytte ansvar til den, skal skaden godkjennes fullt ut som yrkesskade. Dette i motsetning til yrkesskadegodkjenning i henhold til reglene i folketrygdloven kapittel 13, hvor man anvender en hovedårsakslære, og hvor man derfor kan få som resultat en delgodkjenning av yrkesskaden dersom arbeidsulykken må sies å utgjøre mindre enn 50 % av årsaksvekten. Anvendelsen av forskjellige årsaksprinsipper medfører at det i praksis kan bli forskjellige resultater når en vurderer hvorvidt en skade skal godkjennes som yrkesskade i henhold til yrkesskadeforsikringslovens bestemmelser i forhold til folketrygdlovens bestemmelser, til tross for at begrepene arbeidsulykke og yrkesskade i de to lovene skal forstås på samme måte. Dette illustrerer imidlertid viktigheten av ikke å blande sammen de to vurderingene.

Saksøkte har gjort gjeldende at både saksøkers diagnose i seg selv – mediaoffersyndrom – og de fremlagte legeerklæringer fra prof. Ekeberg, viser at saksøkers psykiske lidelse har utviklet seg etter belastning over tid, og at den må anses som en slik belastningslidelse som faller inn under folketrygdloven § 13-3 tredje ledd.

Som det fremgår ovenfor, hindrer det i prinsippet ikke yrkesskadedekning at saksøker har utviklet sine plager etter en vedvarende psykisk påkjenning, dersom det også kan identifiseres eller flere konkrete hendelser som i seg selv er alvorlige nok til å anses som en arbeidsulykke. Prof. Ekebergs forklaring er gitt på bakgrunn av en medisinsk vurdering, og han har ikke tatt stilling til årsaksspørsmålet på bakgrunn av de juridiske årsaksprinsipper som gjelder. Hans ordvalg er derved et sterkt moment i vurderingen, men er ikke avgjørende for hvorvidt saksøker skal anses for å ha vært utsatt for en eller flere arbeidsulykker.

Retten skal nå redegjøre noe for hvordan arbeidsulykkebegrepet har blitt forstått i rettspraksis. Om tolkningen av det avdempede arbeidsulykkebegrep uttaler Høyesterett i Rt. 2005 s. 1757 (Skygge-kjennelsen):

*"Etter min mening må folketrygdloven § 13-3 andre ledd andre punktum forstås slik at det i tilfeller hvor arbeidstakeren på grunn av en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner er blitt utsatt for en ekstraordinær belastning eller påkjenning, ikke stilles noe tilleggskrav om ytre hending. I slike tilfeller vil den vanskelige arbeidssituasjonen eller det forhold som har ført til den ekstraordinære påkjenning eller belastning, i seg selv kunne utgjøre tilstrekkelig ulykkesmoment".*

Høyesterett fant støtte for dette blant annet i forarbeidene til Folketrygdloven (Trygdlovutvalgets innstilling i NOU 1990:20) hvor arbeidsulykkesbegrepet er beskrevet slik:

*"Ifølge Rikstrygdeverkets rundskriv foreligger det i utgangspunktet en arbeidsulykke når det i forbindelse med arbeidet har skjedd en ytre påkjenning eller belastning som har voldt skade. Den skadevoldende hendelsen må ha skjedd uventet eller uforutsett og ha oppstått med en viss plutselighet. Dessuten har en i praksis ansett at det foreligger en arbeidsulykke når det kan påvises at den skadde har vært utsatt for "en usedvanlig påkjenning eller belastning som ligger utenfor arbeidets alminnelige ramme eller har oppstått under spesielt vanskelige arbeidsforhold som i seg selv er forbundet med skaderisiko".*

Dommen i Rt. 2006 s. 1642 (Fotballspiller-dommen) gjaldt tolkningen av det markerte arbeidsulykkebegrep. At tilsvarende synspunkter må legges til grunn i forhold til det avdempede ulykkesbegrep er lagt til grunn blant annet av Borgarting lagmannsrett i dommen LB-2009-183173. Saken gjaldt en fotballspiller som hadde blitt skadet ved at en motspiller taklet ham bakfra. Han fikk umiddelbart smerter og måtte forlate banen. Taklingen førte til en skiveutglidning i ryggen. Om den generelle forståelsen av arbeidsulykkebegrepet, uttaler Høyesterett:

*"Hva som må anses plutselig og uventet vil måtte bedømmes ut fra i hvilken sammenheng hendelsen finner sted. Mens det å skli, falle eller bli dyttet overende, i en rekke sammenhenger har vært ansett tilstrekkelig til å tilfredsstille lovens krav, vil slike hendelser klart nok ligge innenfor rammen for arbeidet til en profesjonell fotballspiller. Dette innebærer en form for relativisering av kravet til ulykkeshendelse. Den ordinære utførelse av arbeidet, herunder sammenstøt med motspillere, vil selv om de fører til skade, normalt ikke kunne anses som yrkesskade. Spørsmålet er hvor vesentlig avviket fra det ordinære må være for at en arbeidsulykke foreligger.*

*Det er på det rene at risikoen for skade for en profesjonell fotballspiller er betydelig. Som nevnt faller en vesentlig del av denne risikoen utenfor yrkesskadedekningen, da skaden er et resultat av den ordinære utførelse av arbeid. Det følger av § 13-3 annet ledd sammenholdt med lovforarbeidene og Trygderettens praksis for andre typer arbeidsulykker, at det ikke er grunnlag for å oppstille et krav om et betydelig avvik fra det ordinære."*

Høyesterett viste så til Trygderettens kjennelse av 4. november 2005 i sak 05/01326 (TRR-2005-1326), hvor retten gjennomgikk en rekke avgjørelser fra senere år om idrettskader, for så oppsummere praksis slik:

*"Slik denne rett oppfatter ovennevnte saker, og den praksis som er etablert, legges det vekt på hvilken risiko det er ved den skadeutløsende aktivitet, i hvilken grad aktiviteten inngår i den skadedes vanlige arbeidsoppgaver, hvilken kontroll*

*vedkommende hadde med situasjonen, involvert hastighet og kraft, om vedkommende faller, og hva skadens art kan fortelle om hendelsesforløpet.”*

Etter Høyesteretts mening var dette en dekkende beskrivelse av de hovedelementer som normalt vil inngå ved avgjørelsen av om det foreligger en arbeidsulykke. Selv om oppsummeringen konkret gjelder Trygderettens praksis i idrettsskadesaker, må disse momenter også anses å ha en viss generell betydning, også i saker hvor det er tale om en psykisk påkjenning som kan ha resultert i psykisk skade.

I Rt. 2009 s. 1619 (Myggstikkdommen) kom Høyesterett til at et myggstikk, som førte til streptokokk A-infeksjon og nyresvikt, ikke kunne anses som en arbeidsulykke. Det ble vist til at et insektsstikk som sådant er lite ulykkespreget. Høyesterett uttalte videre:

*”Dekning under yrkesskedeforsikringen stiller ikke krav om at ulykken har sammenheng med noen risiko ved selve arbeidet. I et grensetilfelle vil imidlertid det forhold at ulykken er yrkesrelatert, kunne være utslagsgivende for at hendelsen blir ansett som en arbeidsulykke. Det særegne ved As skade er at verken stikket eller smitten har noen tilknytning til As yrkessituasjon på annen måte enn ved at hendelsen fant sted i arbeidstiden. Ut over dette er det tale om myggstikk og smitte som personer som deltar i yrkeslivet kan bli påført hvorsomhelst og nårsomhelst, det være seg i arbeidstiden eller i fritiden. Hendelsen har derfor - selv når man ser stikket og smitten under ett - karakter av å tilhøre dagliglivets risiko. Den kan etter min oppfatning følgelig ikke få det preg av ulykkesmoment som folketrygdloven § 13-3 annet ledd første punktum krever når hendelsen i seg selv er lite ulykkespreget. Det er altså vanskelig å se at situasjonen her skal bedømmes annerledes enn om A hadde blitt stukket hjemme og smittet på arbeidsplassen.”*

Det finnes ingen høyesterettsdommer hvor problemstillingen har vært om en psykisk påkjenning kan godkjennes som en arbeidsulykke. Spørsmålet har vært til behandling i noen lagmannsrettssaker. I Agder lagmannsretts dom LA-2002-885 ble det lagt til grunn at psykisk påkjenning som følge av å miste arbeidet ikke kunne omfattes av begrepet ”arbeidsulykke”. Det avgjørende var her at en slik situasjon ”i et mer overordnet perspektiv ikke er et slikt negativt avvik fra hva som må forventes i et arbeidsforhold at det bør betegnes som en arbeidsulykke”. I Borgarting lagmannsretts dom LB-2007-89245 ble ikke den ankerede parts PTSD godkjent som yrkesskade, idet det ble lagt til grunn at hun hadde utviklet denne lidelsen som følge av at hun følte seg mobbet og trakassert på arbeidsplassen i lang tid, og tilfellet falt derfor inn under folketrygdloven § 13-3. Det ble ikke ansett sannsynliggjort at det særlig var ett møte som var den utløsende hendelse (men det ble kun bemerket at dette først var anført for lagmannsretten etter at stevning var inngitt (saken hadde vært i Trygderetten først og gikk derfor direkte til lagmannsretten)).

Høyesterett har lagt til grunn at praksis fra Trygderetten skal tillegges betydelig rettskildemessig vekt der denne er *"langvarig, omfattende og konsekvent"*, jf. blant annet Rt. 2000 s. 220.

Det følger av omfattende og konsekvent praksis fra Trygderetten at psykiske lidelser som følge av mobbing og trakassering på arbeidsplassen, som et utgangspunkt faller utenfor yrkesskadedekningen, jf. blant annet kjennelsen i sak TRR-2000-4826.

I kjennelsen i sak TRR-1999-1799 ble det uttalt at flere "ulmebranner" oppstått på arbeidsplassen, i prinsippet kunne anses som flere arbeidsulykker. Retten bemerket blant annet at *"det ikke er til hinder for å godkjenne en skade som yrkesskade at den er et resultat av flere arbeidsulykker, og også om de er likeartede"*. Videre ble det i kjennelsen i sak TRR-2001-3303, åpnet for at gjentatte tilfeller av seksuell trakassering i form av beføling fra en overordnet, kunne anses som flere arbeidsulykker.

I kjennelsen i sak TRR-2001-224 ble likevel PTSD som var utviklet etter en vedvarende trusselsituasjon på arbeidsplassen, godkjent som yrkesskade. Særlig to konkrete trusselepisoder var av en slik alvorlighetsgrad at de i seg selv var tilstrekkelige for å utvikle psykiske symptomer på linje med senfølger etter ran. Retten, som var satt med fem rettsmedlemmer, kom til at arbeidstakeren den aktuelle perioden hadde blitt utsatt for flere arbeidsulykker. Det ble lagt til grunn at det ved avgrensningen mot psykiske belastninger over tid som nevnt i § 13-3 tredje ledd, *"må legges vekt på hendelsenes alvorlighetsgrad"*. Det utgangspunkt som her ble skissert, er fulgt opp i senere praksis fra Trygderetten.

Hva gjelder kravet til at hendelsen må være tidsbegrenset, fremgår det av NAVs rundskriv til folketrygdloven § 13-3 at for eksempel forfrysninger i visse tilfeller har blitt godkjent som yrkesskade, dersom kulden har inntruffet plutselig og vært særlig sterk. Påvirkning som varer over en dag anses likevel ikke som et ulykkesmoment, *"i det en legger til grunn at ulykkesbegrepet innebærer et moment av plutselig realisert risiko"*.

Sammenfatningsvis tilsier rettspraksis at dersom en skade er oppstått under spesielt vanskelige arbeidsforhold som i seg selv er forbundet med risiko, taler dette for at vedkommende har vært utsatt for en *"usedvanlig påkjenning eller belastning"*, selv om det i ettertid er vanskelig å påvise en konkret ytre hending. Samtidig gjøres det en *"relativisering"* av kravet til ulykkeshendelse, som innebærer at en ordinær utførelse av arbeidet normalt ikke vil kunne anses som en arbeidsulykke, selv om det medfører skade – det kreves altså et vesentlig avvik fra den ordinære utførelse av det aktuelle arbeidet. Andre momenter av betydning vil være hvilken kontroll vedkommende hadde med situasjonen, samt hva skadens art kan fortelle om hvilken belastning hendelsen har representert (dersom hendelsesforløpet er uklart). I grensetilfeller vil det forhold at ulykken er *"yrkesrelatert"*, kunne være utslagsgivende for at hendelsen blir ansett som en arbeidsulykke. I følge Trygderettens praksis må det videre stilles strenge krav til

påkjenningens art og alvorlighet for å godkjenne en konkret psykisk påkjenning som en arbeidsulykke. Retten tolker Trygderettens praksis slik at det kreves at hendelsen i seg selv er egnet til å påføre en ikke ubetydelig psykisk skade. Kravet om en tidsbegrenset hendelse innebærer videre at påvirkning som varer utover en dag, ikke kan godkjennes som en arbeidsulykke.

Saksøker har anført at det som skjedde i Sofienbergparken i seg selv må anses som en arbeidsulykke, og at det omfattes av det markerte arbeidsulykkebegrep, men under enhver omstendighet av det avdempede arbeidsulykkebegrep.

Saksøker har i sin forklaring for retten beskrevet det som skjedde under oppdraget slik at det ble en veldig amper stemning da folk skjønnte at de ikke har planer om å ta han med (Farah). Han opplevde de tilstedeværende som en mobb, og han følte seg truet. Han har forklart at det han husker best, var at han gikk til bilen, og var sikker på at han kom til å få en flaske kastet etter seg. I løpet av alle sine år som ambulansesjåfør har han aldri følt seg verken krenket og truet på samme måte som den dagen. Det spesielle var at truslene var rettet mot han, og at det ikke var pasienten selv som var truende, men det var mobben. Folk forsøkte å holde igjen ambulansen, og politiet måtte fjerne disse for at de skulle få kjørt fra stedet. Det var også rasistiske tilrop.

Retten mener at oppdraget i Sofienbergparken faller utenfor det markerte arbeidsulykkebegrepet. Selv om de tilstedeværendes reaksjoner ikke var noe saksøker hadde regnet med, kan ikke den vendingen oppdraget tok, etter omstendighetene karakteriseres som "en plutselig eller uventet" ytre hendelse. For at bestemmelsen skal komme til anvendelse, må det ha skjedd noe markert ulykkesartet, og noe slikt ulykkesmoment foreligger ikke i denne saken.

Hva gjelder det avdempede arbeidsulykkebegrepet, har retten vært noe mer i tvil.

Oppdraget var av så kort varighet (5-6 minutter) at det tilfredstiller kravet til at den ytre hendelsen skal være konkret og tidsbegrenset. Spørsmålet er hvorvidt saksøker under oppdraget ble utsatt for en påkjenning eller belastning som er "usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid".

På den ene siden ikke anses uvanlig at ambulansesjåfører må forholde seg til at det er opphisset stemning, og til at flere av de tilstedeværende har sterke meninger om hva som har skjedd og hva som bør gjøres. På den annen side må den beskrevne situasjon utvilsomt ha vært meget ubehagelig, og retten er enig i at det å føle seg truet og bli beskyldt for å være rasist av det man opplever som en mobb, ikke kan anses som en vanlig del av jobben som ambulansesjåfør.



Den situasjon som oppstod i Sofienbergparken, må til en viss grad anses som en konsekvens av de tilstedeværendes reaksjoner på saksøker og hans kollegas egen håndtering av saken. Slik sett kan ikke situasjonen sies å være oppstått helt utenfor saksøkers kontroll. Samtidig må det, ut fra det bevisbildet som foreligger for retten, legges til grunn at den stemning som oppstod var et utslag av en kaotisk situasjon, hvor saksøkers oppgave først og fremst var å forholde seg til pasienten – ikke å roe ned de tilstedeværende, og hvor saksøkers handlinger og utsagn til en viss grad ble misforstått av disse.

Hadde det vært sannsynlig at saksøker hadde hatt en ikke ubetydelig psykisk reaksjon eller var påført en skade allerede på dette tidspunkt, ville dette kunne tilsi at oppdraget falt innenfor arbeidsulykkebegrepet. Retten kan imidlertid ikke se at det er holdepunkter for at saksøker var påført en psykisk skade allerede etter utført oppdrag den 6. august 2007. På den ene side har saksøker forklart at når han i ettertid opplever intrusjon (som er ett av kriteriene for PTSD) – det vil si gjenopplever de traumatiske opplevelser, er det oppdraget i Sofienberg-parken han gjenopplever. Han kan fremdeles ikke arbeide som ambulansesjåfør. Det går også frem av psykiater Sharganis uttalelse til NAV Nordre Aker av 21. januar 2009, at saksøker "de første ukene etter hendelsen begynte å utvikle mareritt om den aktuelle episoden". Prof. Ekeberg også nevnt oppdraget som en av de hendelser som har hatt betydning i årsaksbildet. På den annen side har saksøker selv forklart at selv om han følte seg truet i Sofienbergparken, hadde han likevel fortsatt vaktet som normalt, og han hadde heller ikke tenkt noe særlig over det som hadde skjedd, bortsett fra at de hadde snakket litt seg i mellom og med alarmsentralen i forbindelse med oppringninger i etterkant.

Retten mener på denne bakgrunn at det som skjedde under utføringen av oppdraget i Sofienbergparken ikke faller inn under det avdempede arbeidsulykkebegrep.

Saksøker har også gjort gjeldende at oppdraget, og den umiddelbare påfølgende mediaoppmærksomhet, samlet sett må anses som en arbeidsulykke. Retten er enig med saksøker i at det som skjedde det første døgnet, fra utføring av oppdraget og mediaoppslagene den påfølgende dagen, ikke kan anses som én konkret hendelse, som derved kan falle inn under arbeidsulykkebegrepet. For det første blir det kunstig å se kun de første mediaoppslagene i sammenheng med oppdraget, løsrevet fra de øvrige mediaoppslagene som fulgte. For det andre er det her tale om et tidsaspekt som er helt på grensen til å oppfylle kravet til at hendelsen skal være tidsbegrenset.

Saksøker har videre gjort gjeldende at hvert enkelt Dagblad-oppslag må anses som en arbeidsulykke i seg selv, slik at saksøker må anses å ha vært utsatt for flere arbeidsulykker i tiden etter oppdraget i Sofienbergparken.

Også her mener retten det er rimelig klart at det markerte arbeidsulykkebegrep ikke er anvendelig, og at det avgjørende er hvorvidt oppslagene oppfyller vilkårene for det avdempede arbeidsulykkebegrep. Spørsmålet er altså hvorvidt hvert enkelt, eller enkelte utvalgte, oppslag har medført en usedvanlig påkjenning eller belastning i forhold til det som er normalt i arbeidet som ambulansesjåfør.

Flere av de fremlagte Dagblad-oppslag inneholder skarp kritikk mot ambulansesjåførene og anklager om rasisme, og til dels også feilaktige opplysninger, med overskrifter som "Hvem er svinet her" (kommentar i Dagbladet den 9. august 2007 av Trude Ringheim), "Tidligere ansatt bekrefter rasisme" (Dagbladet den 10. august 2007), "Uakseptabelt" (Intervju med Helse og omsorgsminister Brustad i Dagbladet den 10. august 2007), "Skrekk og avsky" (Kommentar i Dagbladet den 11. august 2007 av Marie Simonsen) og "Grums med full spredning" (Dagbladet den 11. august 2007): Det er lite tvilsomt at de fleste "vanlige mennesker" som ikke er vant til mediaoppmerksomhet, ville opplevd hvert enkelt av disse oppslagene som svært belastende.

Det å håndtere slik offentlig oppmerksomhet og kritikk, kan ikke anses som en normal del av arbeidet til en ambulansesjåfør. Den første mediadekningen kom overraskende på saksøker, og han var helt uforberedt på denne. Saksøker har heller ikke hatt noen mulighet til å kontrollere eller påvirke det som ble sagt og skrevet om han.

Mediadekningen hadde nær sammenheng med utføringen av hans arbeid, i det kritikken gjaldt hvorvidt saksøker hadde utført arbeidet sitt på riktig måte. Dette må også anses som en realisering av noe av den risiko ved det arbeidet som ambulansesjåfører og øvrig helsepersonell utfører. En feilvurdering i utføringen av arbeidet vil kunne ha fatale følger for andres liv og helse, og den psykiske belastning dette innebærer for den enkelte helsearbeider vil forsterkes av eventuelle bebreidelser fra pårørende og andre.

På bakgrunn av den Trygderettspraksis som er redegjort for ovenfor, må det avgjørende være om hvert enkelt avisoppslag har representert en belastning av en slik art og alvorlighet at det i seg selv var egnet til å påføre en ikke ubetydelig psykisk skade. Ved bevisvurderingen må det her være av betydning på hvilket tidspunkt saksøker viste tegn til å ha utviklet de plagene han nå har.

Som nevnt ovenfor fremgår det av psykiater Sharganis spesialisterklæring til NAV av 21. september 2009, at saksøker fortalte at han "i de første ukene etter hendelsen begynte å utvikle mareritt om den aktuelle episoden". Det er ikke presisert hva som her anses som "hendelsen" eller "den aktuelle episoden", men ut fra sammenhengen må det legges til grunn at sistnevnte er oppdraget i Sofienbergparken, mens førstnevnte er oppdraget sett i sammenheng med den første mediaoppmerksomheten og den manglende støtten han fikk fra arbeidsgiver. Legges det til grunn at PTSD har en latenstid på noen uker til opptil noen måneder (*Skårberg og Reusch, Yrkesskade, 2003, s. 51 note 8*) er det sannsynlig at et

nødvendig grunnlag for utvikling av saksøkers PTSD allerede var lagt få uker etter oppdragets avslutning. Prof. Ekeberg har forklart at det ville vært gode muligheter for at saksøker ikke ville utviklet PTSD dersom mediadekningen hadde lagt seg etter en uke. Retten forstår imidlertid ikke dette slik at prof. Ekeberg mener at de første mediaoppslagene og den første tiden i seg selv ikke hadde stor betydning for utviklingen av PTSD. At skaden kunne vært unngått dersom belastningen hadde vært av kortere varighet og saksøker fortore hadde kommet inn over i en bearbeidings- eller reparasjonsfase, betyr ikke at den første tiden ikke har hatt et stort skadepotensial.

Prof. Ekeberg har på den ene siden gitt uttrykk for at saksøker hadde en "sjokkreaksjon" allerede første dagen med mediaoppmerksomhet, som gjorde at han ikke fungerte på jobb. Dette er et moment for at bare disse første mediaoppslagene i seg selv hadde et stort skadepotensial. På den annen side ga han uttrykk for at det er vanskelig å isolere enkelte hendelser som *spesielt* belastende i forhold til de andre, og han har først og fremst fremhevet omfanget, varigheten og intensiteten av mediadekningen som det skadevoldende element.

Retten mener at det ikke er sterke nok holdepunkter for at hvert enkelt Dagblad-oppslag hadde et så stort skadepotensial i seg selv at de faller inn under det avdempede arbeidsulykkebegrep.

På grunn av fraværet av noe konkret ulykkeshendelse, samt prof. Ekebergs vurdering og beskrivelse av diagnosen og sykdomsutviklingen som gjengitt over, mener retten at saksøkers PTSD må sies å være en lidelse "som har utviklet seg som følge av psykiske påkjenninger eller belastninger over tid" jf. folketrygdloven § 13-3 tredje ledd. Tilfellet har likheter med en massiv mobbe- eller trakasseringssituasjon, som faller utenfor yrkesskadeordningen i følge langvarig og konsekvent praksis fra Trygderetten.

Saksøkers PTSD er etter dette ikke yrkesskadedekket etter yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a.

Saksøker har subsidiært anført at hans PTSD er yrkesskadedekket etter bestemmelsen i yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav c. At tilfellet som nevnt faller inn under bestemmelsen i folketrygdloven § 13-3 tredje ledd, medfører imidlertid at saksøkers PTSD heller ikke er dekket etter denne bestemmelsen. Det fremgår av forarbeidene at det ikke var meningen at belastningslidelser skulle omfattes. Under enhver omstendighet kan ikke saksøkers PTSD sies å "skyldes påvirkning fra skadelige stoffer eller arbeidsprosesser". Det fremgår av dommene i Rt. 2004 s. 261 (Blodpropp-dommen) og Rt. 2008 s. 1645 (Bolteløft-dommen) at Høyesterett har ment at bestemmelsen har en relativt begrenset rekkevidde som følge av ordlyden.

Retten finner derfor ikke grunn til å gå inn på spørsmålet om de bedriftsmessige vilkår i yrkesskadeforsikringsloven § 10 er oppfylt.

Hva gjelder det forhold at NAV har godkjent plagene som yrkesskade, vil retten bemerke at vedtaket ikke inneholder noen begrunnelse for hva som har vært avgjørende ved denne vurderingen. Heller ikke verken psykiater Shargani eller rådgivende overlege Mitic, har i sine uttalelser tatt stilling til folketrygdlovens krav i § 13-3 annet ledd om at det må ha skjedd en arbeidsulykke.

#### **Saksomkostningsspørsmålet**

Saksøkte har vunnet saken, og har etter tvisteloven § 20-2 første ledd i utgangspunktet krav på erstatning for sine saksomkostninger. Saken har imidlertid reist en viss tvil, og det var god grunn for saksøker å få saken prøvd for retten, særlig på bakgrunn av at NAV har vurdert spørsmålet om yrkesskadegodkjenning annerledes enn retten, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav a). Hver av partene bærer derfor sine saksomkostninger.

#### **SLUTNING**

1. Gjensidige Forsikring ASA frifinnes
2. Hver av partene bærer sine saksomkostninger

Retten hevet

Marte Strand Eriksen

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges